

**לֵי זְרוֹכָתִיגַע פָּאלִיטִישָׁע בְּעַדְיוֹמָן גַּג
פָּוֹן אָודְשִׁיל אֵין פְּרָאֶצְעָס וּוּגְגָעָן "בְּאַמְבָעָן-אַטְעַנְטָאַט"**

דאס אלין האבען זי געשטיץט אוניך קיבדערדייש ערקלערזונגען פון ערליךע בחורדים, וואס האבען בישט קיינן שם מאיראליס געפיהל און וואס זונגען אוגעלייזנט מיט דערטקטויל-ליטערטאותר. וועגן דער דיאיגער פעראנטוארטאליקיט טאר מען וישט פערגעטען, מהאָט אַגבעטען די פיל צווליחס, מ'האָט דערפיהרט צום טויט פֿן ערליךע מענשטיין איז טשענסטאנאו, מהאָט זיך פֿלוייט ערפנטילין צו בעשולדיינגען גאנצען פֿראטיטיך.

די מאיראליש זיוט פֿן דער סאנאציע-לְפָאַט בע איז אויגגעטראטען אין באמען-פראציסונגס רעדנער באמאכט אַהארמידער אויך דער גאנצער טירט, האבען געמאכט אַרום דער נישט עקוויסיט וועלט, האבען בעהאנדעלט אין משך פֿן חדשים דאס אַזוניגו אַטזומאָן אַר אַזוניגו פֿראַטיך.

הצהר אונרטיליל אין פראצעס וועגן דעם באָזְנַן-אַטְעַמְּטָמָט אֹוִיפַּן מַאֲרַשָּׁלְל פִּילְּסְטִּינִּיקְיָה אַתְּ
זֶוּזֶעֶס פָּאַלִּיטִישָׂן בְּעַדְיִינְגָּן. אַלְעַ בְּעַשְׂלִידִיגְּסָמָן
בְּגַעַן אַגְּנָרְקָעָם גְּזֻוְאַרְצָן פָּאַר אָנוֹשְׂוְלִידִיגְּסָמָן
דְּרָטָן. 126. וּוּלְכָבָר רַעַשׁ וְעַגְּנָן גַּעַרְעָן
אַגְּלָעָגָלָעָר אַרְגָּאַנְּיָאַצְּיעָ, וְאַסְּ אַיהֲרֵ צִיל אַל
שְׁטִירְצָעָן דִּי עַקְוִיסְטִירְעַנְדָּע מַלְוְכָה-אַדְרָבוֹן
אַלְלָט דִּ דְּזַוְּגָעַ בְּעַשְׂלִידִיגְּגָן נִישְׁת אַפְּגַעְפָּלָלָט
אָזְן וְאַלְטָס אַלְסָ קָאַבְּסָקְוּעוֹנְטָעֵר פּוּעַל יוֹצָא גַּעַמְּרָא
מְעַמְּן דִּי אַגְּנָרְקָעָמָן פָּון פּ. פּ. ס. פָּאַר אַנְטָם
לוֹכוֹה-שָׁעַר אַגְּלָעָגָלָעָר אַרְגָּאַנְּיָאַצְּיעָ, דָּצָם הָאָזְן
קְעִי מַסְתָּמָן אָזְן דִּי דְּעַזְּזִידְרַעְנָדָע סְפָרָעָן וַיְכִיכָּבָר
שְׁשָׁת גְּזֻוְאַנְשָׁאָן.

**די יודען איז אלע ערלויזיבט
א קליניגהייט, זיין דוילען ארבײַט אוּן ברוַיַּט**

אין ייְהִיד פָּרָבִיטָעַטָּעַן קָאַמַּפְּ גַּעֲגַּעַן דָּעַן
עַנְגַּצְיָעַ פָּרָגְעַסְעַן דִּי עַנְדְּקָעַס אֹוֵיךְ בַּישַׁט זַיִל
עַנְצַיְלַטְעַט — דִּי יַדְעַן אָונְ בַּיִּינְדֶּר גַּעַלְעַגְעַל
יטַּם גַּיְבָּעַן זַיִל אַבְּרִיךְ מִיטָּן פָּס אַיִּין דָּעַר יַדְעַן
עַד רִיכְתְּוֹגָן, אַיִּין לְפָצְעַן בּוּמְעָר "גַּזְעַטָּא וְאוֹרָ
אוֹסְקָאָ" לַיְלָעַעַן מִיר :

"דָּעַר סָאַנְגַּצְיָעַלְאַגְּנָעַר האַט אָוִיף פָּאַרְוָאוֹרָפְּ
אָס צַעֲגַּעַן נַגְּאַצְיָעַן זַיִל פָּאַלִּיטִיקָן, אָיִן עַנְטְּפָעַד
רוּתִּיקְרִיטָן בַּישַׁט, בַּעֲקַלְאַגְּנָט זַיִל בַּישַׁט, וּוְיל דָּעַל
עַנְגַּט שָׁאַדְעַן דָּעַר מְלוֹכָה פָּאַר דָּעַר אָוּסְטוּרְוָעוּל
סָס שָׁאַרְטָ קָרְדָּם כָּל אַנוֹנָּעַר קְרַעְדִּיטָן". דָּאָס אָ
עַנְטְּפָעַר אָוִיף דִּי וּוְהָלָעַן, אָוִיף בַּרְיסָקָן,
צַיְפִּיכְאַצְיָעַ... אָזְׁוִי וְאָעַטְן דִּי הַחַסְלָאָעָקָן, סָלְאַעֲוָעַק
יַבָּא. מַאֲטוּשָׁוָסְקִי, מִיעַדְשָׁוָסְקִי, קְלֻעַּשְׁתָּשְׁנִיסְקִי
לְאַקְעָוִוִּישָׁן אָוִן דִּי גַּאנְצָעָר עַגְּרִינְגְּסְפָּרְעָסְקִי

"עַס זַעֲגַּעַן אַבְּעַר פָּרָהָאָן אַזְעַלְכָּעַן, וּוּלְלָ
אָיוֹן אַלְצַדְיָגָן עַרְלָוִיבָּת. אָןְ "בַּפְּ". אָזְׁן גַּעַוְוָה
פְּגַעַדְקָסְטָן אַבְּאַרְטִיקְעָל אָ. בָּ. "אַגְּנַטָּלְעַרְאָן אָ
הַוּסְטָפְּלָאָגָן פָּן הַיְנִיטְגָּעָן פּוֹלְעָן". דָּאָרטָן גַּ
בְּנַצְעָן מִיר אָזְׁן אַפְּזָאָץ :

**כעמישטע חטבות איז איטאליעז
איטאליענישע יודען בעטפער געגען אסימילאציעז**

איטליה נגעו אימילאצ'יו

דעם קוביג' וויקטאר עמאכערל, קורץ נאכץ איביג' בעהמען רויים זעבען די דזיגע ואונגען און אסיך קבוצים וענקן פערשפריטים איבערץ גאנצען לאנד. מילאיציע-טאנדענצען געהוץ שטאך בעטאנט און אונטערשטרכען. די פקטיש אין לעבען דורכגעפיהרט גליליכ בערעכטיגוג האט מעגליך געמאכט און בריטען אסימרי האלפען צי דער צנטויניקונג פון לדענומן. לאציע-טראם צוישען איטאלענישען יידענומן. דער אסימילאיציע-פראצעס איז צונגאגבען אויסערגעוועהנוליך גין. די טראדיציעס פון די אלטמע יודישע גיטציגע צענטערס פון ליווארנה, ועליכע מען האט גערזען "ירושלים פון איטאלען", פון פיא, פלאדען, ווענדעריג און פאדאואו זענען בעז ווען ערבסט בעדראנט.

דאס יודישע לעבען אין איטאליען שטעה
עמט אונגעדרן צייכען פון קאמפ מיט דער איטאליען
לאאנציג. עס איז אונן טפֿק, אוֹ דער מעכטיגע
ונגאט פון אסימילאאנציג פערלייט איזיך אין אי
ליליינזן זיין אונציזהובגס-קרראפט ביימז יונגען ייַה
שען דורך ענטזוקעלט זיך ווּאָס מעהָר דער איבֿז
דרעסע פאר יודישע פראָבלעמען אונ געשעהנין
גען אין דער ברויתער יודישער וועלט. עס וואקס
עס געפֿהיל פון רעליגיען אונ גאנגלען בע
וועסטין.

די אסימילאאנציג איז איטאליען האט איהָרָע בע
דעכער געшибטליכע טיבּות. אלס אינהייטליך
וועכה, ווי בעוואוטם, עקוויסטר איטאליען זיך
סם יאהָר 1870. אין דעם יאהָר האט גענערא
דאָרגנָא אַיְגָנוּמָן רום, פראָקלָאמִירָט די שטאָ
ס הוייפֿט-שטאט פון ווּיעַם איטאלענישען קעניג
עד און אָזֶן אַרוּם אַסּוּגְמָכְס צוֹ דעַ
בְּסַטְלִיכְעֵד הַעֲרָשָׂאָפָּט.

אין יאהָר 1870 זענען איזיך געפֿאַלען די מוייעַ

די צוקונטפט פון יורייטשען דור.
לאםבראו אין זיין ארטיקעל אין ואכענבלאט
יידישע פאמיליע — שרייבט אודזאקטן
עמון זאנך פערהיטען פון פערבייכטונג, אויב די
זידישע געמיינדעם אין איטאליען וועלען אייזען,
או מיר געפינען זיך אין דעם מאמעט, וווען מען
מווען אונגעטען די געהעריגע שריט.
אדוו. לאםבראו שלאגט פאר צויניזטראפען ואס
גיכער כדי צו בעהאנדלען די פראגע אַנגערעס
פון אלע יודישע געמיינדעם קיין וועראנו אָדרער
אין אָנדער שטאט און ברײט אָרומראעדען די
מייטלען, וועלכע מען דארף אָנווענדען געיגען דער
סכהה די "געמיינט החינות".
שע געמיינדעם אין איטאליען צילען נישט מעה
שיין היינטיגען טאג פערבליבען איינע פון די
שוערטסטע אָנגעווייטאנטסע יודישע פראגען אין
איטאליען. די לעוגג פון דער פראגע אין בע
שוערטס דורך דעם, ואס די גרענטשע צאהל יודי-
שע אונדערן די געמיינט הייראטען לאגע.
געאלטען אין איין ואקסען. אָפללו די פני פון
די יודישע קהלהו און זיעירע באָהענטע בערואנד-
טער האבען נישט געגעבען דעם בעהעריגען בישפל.
די איינזיגע יודישע פערזונלכיתען, וועלכע האָ
בען איינזיגעועהן די געפאהר ואס עס דראטה דעם
אייטאליענישע יודענטום, האבען נאר מאקטלאו
געומזט צוועהען די עטווילונג פון די געשעהני
געאלטען אין אונדערן די געמיינט הייראטען לאגע.

נדפסו ידיעות אופייניות בעקבית פון ראדיאן

לֵי נְלִיעַ עַנְנָלִישׁוּ דַעַלְלָאַרְאַצְיוֹן

ענליישע דעללאראציז

ד' וויע דעגנירובגס-ערקלערוונג פונטם ענבלען
שען פרעם יעד מאקדראנאלד בונגען דער פאליטיך
פון. דער מאנדראטאר מאכט אין ארץ ישראל. וועלכע
איין פעדעפענטליכט גוואווארען אין פארט פון א'
בריך צום פרעוזידענט פון דער יהישער אגעבען
פראפ. וויזטמאן. איין די זויכטיגסטע פאליטישע גע-
שעהוניש פאר דער יהישער וועלט אין משך פון
די לעצטן יההרען. זי שליסט אב די תקופה פון
אלאגונג און שטאַרְקָעָן קאמפ און עפֿענט אויף נײַן
אויסַיכְטָעָן פֿאָרְדָּן-אַוִּיפָֿבָּן פון א' יודיש אַרְצָן יִשְׂרָאֵל
זיט די טְרוֹזִיעָרְגָּע בְּלוֹטִיגָּע אַרְצָן יִשְׂרָאֵל-גָּע-
שעהונישען פון הוֹדֶש אַב אַיִּם יִהְאֶר 1929. איין
דאַס יודיש פֿאָלָק גְּעוּווּן בעהערשט פון פער-
בייטרונג אַפְּנָן אַיְפְּרַגְּבוֹגָן לְגַבִּי דער עֲבָגִילְשָׁעָר
רענירונג צוֹלֵב אַיהֲר אַופְּנָן פון רַעַלְזִינְגָּעָן ד'
בָּאַלְפּוֹרְדָּעַקְלָאַרְצִיעָן אַפְּנָן צוֹלֵב דָּעַם גַּבְּצִיעָן אָדָּמִים
מייסטראַזְּ-סִיטְטָעָם איין ארץ ישראל. ואַם האַזְּ

צ'רפלסיהרט צו דעם דאָזעגען טריינעריגען מיצב.
ז'יט אקטאָבער 1930, ז'יט דעם בעוויזען זיך
טַבּוֹם בְּנֵים וּבְנִים וּוּיסֶס-בּוֹךְ, וּוּלְכָעַס הָאָט אַיְבָּוּגָעַקָּהָרֶת
די פְּרִיהָעַרְגִּיעַ יְסֻדּוֹת פָּנוֹן דָּעַר פְּרָאַיְזָדְישָׁעֶר פָּאָ
לייטיק אַין אָרֶץ יִשְׂרָאֵל אָנוֹן אַיִּז גְּעוּפָן אַדְרוֹכְגָעַ
זְמָנוּן מִתְּ אַגְּנִיטִי-יְהָדִישָׁעַן אָנוֹן פְּרָאַ-אַרְאַבְּיִשְׁעָן
אֲגִיטִים, הַאָבְּעָן דִּי אָזִיפְרָאָגְנוּגָעַן אָנוֹן דִּי פְּעַרְבִּיטְעָרָנוֹן
געַן אַגְּנָהָלְיָהָעַן אָזִיסְדָּרָקָעַן זַיְד אַין אָשְׁוּרָם
פָּנוֹן פְּרָאַטְעָסְטָעַן אַין פָּנוֹן עַפְּגָטְלִיכָּעַ אַנְקָלָגָעַס
מַבָּצֶד דַּעַם יְדָעָנוֹתָם אָזִיפְ דָּעַר גָּאָרָעָד וּוּלְטָס גַּעַז
אָגָּז לְאַדְדָּר פְּאַסְפָּלָר אַין גָּעָגָעַן דַּעַם תְּזָקָן אָנוֹן גַּיִסְטָמָן
פָּגָם נְיִיעַם וּוּיסֶס-בּוֹךְ.

ה' היזטיגען עלאקער לאָזֶן פֿון זַרְעָהָהָעָה
דעיגונג אָין אַפּוּעַל יוֹצָא פֿונְגָעָן קָאמָה,
וועילכער אִין גַּעֲזֵרָהָת גַּעֲזֵרָהָן מִיטָּא אַלְעָן מִיטָּלְעָן,
נִישְׁתְּ בְּלוּזָן מִיטָּסְפָּטְמָרְזָעְמָלְגָּהָן גַּאֲרָ אָזִיךְ
מייט דָעַם אַנוּנְדָעַן פֿון דַעַר גַּאנְצְעָר פְּאַלְטִימְשָׁעָר
השְׁפָעָה פֿוּבָם וּוּלְטִידְעָנוּמוּם. קָודָם כֵּל אָזִן אַמְעָרָה-
קָא, אִין צְגָלִישָׁעָן פְּאַרְלָאַמְעָנָט וּבְפַרְשָׁט פֿונְגָעָם פְּעָל-
קָעְרְבָּנוּן.
עַס וּוּעַט בְּלִי שׂוֹטְפָּקָא אִיצְטָן עַנְטַטְעָהָעָן
אִין דַעַר צְיוֹנִיסְטִישָׁעָר עַפְעַנְטְּלִיכָּר מִינְגָּוָג אַסְכִּינְר
דוּרִיבָּעָר, צִי אִיזְוִי עַרְקְלָעוֹנָג סְוַלְטָעְנְדִּיג
מְבָטְלָה דָאַס וּוַיְסָבָּךְ פֿון 1930 אַדְעָר צִי לְאַזְנָה
זִי נַאֲךְ אַבְעָרְבְּלִיבְּגִישָׁעָן פֿון דַעַם שְׂוֹאַרְצָעָן דַעַץ
קְוֻמָּוּטָן. אַיְבָּוּם אַיְצָמִיגָּעָן מִאַמְעָנָט דַאֲרָךְ מַעַן זַרְעָהָהָעָה
נִישְׁתְּ אַרְיִינְגְּלָאוּן אִין דִי פְּרַטְמִים פֿון דַעַר דַאֲזִיגָעָר
פְּרָגָעָ, אֹוִיף יַעֲדָעָן פְּאַל מֹה מַעַן אַבְעָר צְוֹגְעָפָעָן,
אָזְוּ דַעַר אַיְצִיגָעָר דַאֲקְוָמָעָט עַרְלָעְדִּיגָט אֹוִיף אָ
פְּאָר אָרְבָּוּגְיָעָן אָוָפְן כְּמַעַט אַלְעָן וּוּעֲזַנְטְּלִיכָעָ
סְכָסְכוּמִים, וְאָסְמַרְתָּהָאָפָעָן גַּעַתְּאָט מִיט דַעַר גַּנְגָּ
לְעַשְׂרָעָר רַעְגְּרוֹגָן אִין דַעַר לְעַצְטָעָר צִיְים.

אוֹיֵד דָעַ רְגַנְצֶר וּוּלְטֶם.
אוֹיֵ אֲרוֹם קַבְעָן מִרְ זַגְעָן, אָנוֹ מִיטְ דָעַ
כִּיְעַד עַדְקַלְפְּרָוָבָג אַיְזַעַשְׁאָפְעָן גַּעַוְאָרְעָן, נַאֲדָ אָ
פְּרָדְ פָּזָן אַצְוֹיִידְעָהָרְגַעְדָר הַפְּסָקָה, אָ בָאָזָיס פָּאָר
אַצְוֹמָעָנוֹאַרְבָּיִטְ צַוְיְשָׁעָן דָעַ יְדִישָׁעָר אַגְּבָעָבָ

אונן דער מאָגְדָּאַטָּאַרְמָאַכָּת, אֹוֵיב דִּי בַּיּוּעַ עֲרוֹקָל גַּרְגָּנוּ
זָהָעַט וִישֶׁת בְּלִיבְעַן בְּלוֹיזַׂ וּוּעֲטַטָּעַ.
וּוְיַיְלַׂ מִיר טָאוּרָעַן בִּישֶׁת פָּרְגָּעַעַן, אָז דָעַר
חוּעָרַט פָּהָן יְעַדְעַן פָּאַלִּיטִישָׁעַן דָּאַקּוּמָעַט לִיגַּט אַיִּן
זָוִיַּן אַיְנָטוּפְּרָעַטָּאַגְּיַע אָזָן אַיְסְפִּירָהָגָן.
מִיר הַאָבָעַן גַּעֲמָאַכָּת שָׂזָן לִידְעַר צָפְּפִיל בִּיְ-
טָעַרְעַע דָּעַרְמָהָהָרְגָּגָע אָז מִיר אַזְּלָעַן קָעַגְעַן צָפְּרִידָעַן
זָיִינַן פָּזָן דִּי בְּלוֹיזַׂ וּוּעֲטַטָּעַר אַלְיַיַּן.
מִיר מְזֻוּעַן אָזָה דָעַרְמָאַחָנָעַן אָז דָאַס אַיִּז בְּלוֹיזַׂ
הַחַרְגָּר אַלְגָּעַמְיַבָּעַר אָזָן עֲרַשְׁתָּעַר טַיְלָפָן דָעַר פָּעַר-
שְׁטַעַנְדִּיגָּגָג צְיוּיְשָׁעַן דָעַר יְדִישָׁעַר אַגְּעַנְצָן אָז דָעַר
אַבְּגָלִישָׁעַ רַעֲגִירָגָג, וּוּלְכָעַר בְּעַרְקִוְּצִיקְטָמָן גָּאָר
פָּרְגָּנוּבִּיכְעַן.

וְעַמּוֹקָה כִּי-כֵן וְעַל-אֶלְיוֹן וְעַל-בָּרֶן
 צִיפְעוֹן, וּוּפֶת בְּעַהֲגָנְלָעַן דָּרֶד צְוִיְיטָעָר טַיְלָן דִּי
 פְּטַח-זָהָב-גָּנוּגָעַן. אָנוֹן דָּגָן וּוּפֶט זִיךְ אַלְרִיסְוִיּוֹן
 בָּולְלָן, צִי דִּי עַונְגָּלְשׁוּעָר עַזְּגִירָנוּגָה האָטָן דִּי פְּרַנְסָטָעָ
 מִינְגָּנוּגָה אַלְסְצָזְפִּיהָרָעָן בְּפָזָעָל אַיהֲרָעָ אַיְצְטִיגָּעָעָן
 קְלַטְעַמְּדָעָן אָנוֹן הַתְּהִרְבִּיאָהָעָן אָנוֹן אָזְזִי אַרְוָם יְטִידִיקָּן
 גְּדַעְתָּמָן דָּסָס פְּרַטְמָרְעָן בַּיִם יְהִישָּׁן-צְלָקָן.

פראלאנגןאייז אוי באנלהראטען טיגלייכע קראניך פון האנדעלס-געריכט

שלאן הגט דעכיזידרט דעם באנקראטיטענען זיין זיין חוב 104,000 ול. אוין אַרְוִיסְגָּנוּמוּן פון דז האנדעלס ביכער, אוון די קאנטאָהויבט זויה אָן מיט אַנְדְּרָאַט נְחֵמָן דוד סָאוּזִיךְיִ (ואַקְאַדְּנוֹגִיאָה 59) אוין דער פֿערַזְאַמְלָנוֹגֶן פָּן די קְרָעַדְטַאַרְעַן דעם 19. דעכיזידער האט סָאוּזִיךְיִ פֿאַרְגָּעַשְׁלָאַגְּעַן די קְרָעַז דיטְאַרְעַן צְבָּצְאַהְלָעַן 10 פְּרָאַז. פָּן די חְבָּזָה אַן 2 יְהָרְלָכָעַ רְאַטְעַס, די מְעַהְרִהִיט קְרָעַדְטַאַרְעַן האַבעָן דעם פֿאַרְשָׁלָאַגְּ אַגְּנוּמוּן צְטִיל קְרָעַדְטַאַרְעַן הַאַבעָן דעם דָּאַם גּוּרִיכְטַה האַט בעשְׁלָאַסְעַן אַוְיסְצְּזָהְעַרְעַן זַיְמְבוֹבָגֶן פָּן רִיכְטָעַרְקָמִיסְאָר.

פֿרְבּוֹאָר
656
4.43

מיטווך
18
%

רַיִיטָעֶרֶע் פְּרָטִים וּוּגָעָז בְּלוֹטִיגָּעֶז בְּאַנְדִּיטָעֶן-אַנְפָאֵל

פרוי ראלניצקה געשטארבעו

צ'זראמענזהאג מיט'ן בלטיגען אונפאל אויפֿין פָּאַלְקָן רָאַלְנִיצְקִי הָאָט דֵי פָּאַלְצִי עֲדָת אֶרְיה פָּרְדָּעַטִּיכְיָע פָּעָרְזָאָעָן, אַיְנוֹגָע וְבָאָרְדוֹן. עַטְלִיכְעָע פָּעָרְזָאָן וְעַנְעָן אַרְעָסְטִירָט גַּעַז וְאַרְעָן. רָאַלְנִיצְקָס צוֹשְׁטָאנְדָה הָאָט זִיה אַבְּיסְלָע גַּעַבְּעָסְטָרָט.

(ב) דער צוֹשְׁטָאנְדָה פָּון פָּרוֹי רָאַלְנִיצְקִי הָאָט זִיה נְאָך דער אַפְּעָרְצִיעָע פָּעָרְעָגְרָעָטָן, נְאָכִין אַוְיסְפָּאָר שְׂעָן זַי דְּרוֹך דער פָּאַלְצִי, הָאָט זַי וּוּדְרָע פָּעָלְוִירָעָע דָּעַם בְּעוֹאוֹאָסְטוֹנִין אַונְ שְׂוִין מַעַהְרָגִישָׁט גַּעַקְיּוּמָעָן צַו זִיה. וּכְטַעַן אַיְנוֹ זַי אַינְ שְׁפִיטָאָל גַּעַשְׁטָאָרָעָן.

עַנְעָן פָּעַטְגָּוּשְׁטָלָט גַּעַוְאָרָעָן אַפְּאָר נִיעַץ פְּרָטִים. עַס שְׁטָעַלְטָס זַיךְ אַרְוֹסִים, אַונְ וּוּן רָאַלְנִיצְקִי הָאָט דְּרָס אַרְיה פָּרְדָּעַטִּיכְיָע פָּעָרְזָאָעָן, אַיְנוֹגָע וְזַעְעָן שְׂוִין בעַמְּרִיטָן גַּעַוְאָרָעָן. בִּידְעַס פְּעַרְזָאָעָן שְׂוִין בעַמְּרִיטָן גַּעַוְאָרָעָן. אַיְנוֹגָע הָאָט אַיְיהָר אַיְנְגָעָר פָּון דֵי בָּאנְדִּיטָעָן פָּעָרְהָאָלְטָעָן צַע וְעַנְעָן אַפְּגָעָסְפִּירָהָט גַּעַוְאָרָעָן אַיְן שְׁפִיטָאָל פָּרוֹי רָאַלְנִיצְקִי, וּוּלְכָע אַיְן גַּעַוְעָן מַעְבָּרָה דְּרָהָעַנְדִּיגָּה מִיטָּס מַעְסָרָה. וַיְהִיא אַיְהָם דָּאָן צַבְּגָעָע כָּאָפְּטָפְּאָר דַּעַר הָאָטָס אַונְ דִּי הָאָנְטָס צַוְּבִיסָעָן, דָּאָן צַע גַּמְאָכָס אַוְאַפְּרָאָכִיעָע, כָּדִי צַו דְּרָהָוּרִי דָּאָס קִינְה, וּוּלְכָע אַיְן גַּעַמְּטִיט גַּעַוְאָרָעָן שְׁעָה וְאָן דְּצַד אַפְּרָאָכִיעָע אַיְן זַי אַבְּיטָל אַיְיהָר אַוְסְגָּשָׁאָסָעָן.

דֵי פָּרוֹי הָאָט אַוְיגְּמָנָאלָט וּוּסְהָאָבָּטוּ אַיְמָכְדִּי זַי אַוְיכְּסָפָּרָשָׁן. בָּסְ דְּבָר אַוְסְפָּרָשָׁן

אוֹסֶלְעַנְדָּר זָכָרְעָן זִיְּרָעָה
קְרוּבִים אֵין לָאָדוֹן

אין דער הינגען אופטילילונג פון דער יודישער צעיסטראָלער עמיגראָצעיע-געזעלטעקט, "יעאמַ" אין פוילען, זונען אונגעקומען תשובה פון: צפּוֹן-גִּמְעָן-וִיקָּה, אָרְגָּנֶסֶטֶן-גָּאָתֶן, אַרְצָה יִשְׂרָאֵל, רַזְלָגָן-עֲנָגָן-זָנָד, אָזְן מַרְאָקְרִיךְ, פָּאַלְבָּעָנְדָעַ קְרוּבִים-זְכֻבָּר:

זִיסְקִינְדַּן-זָנְגָּעָר, יוֹנָה נַיְוּזְיוֹאַפְּדָאַטְמָקָה-בָּבָּ, בְּלָאנְקְפָּטָן, פְּרִימְעָן פְּרָלָּעָן פְּאַגְּוִירָעָק, אַבְרָהָם יְוִרִי-קְטוּוֹיטָשׁ, אַלְגָּאָן רְוִדְלָהָה, פְּעַסְּסָן שׁוֹעָרָץ, חָנָה יָצָא-קְבוֹגְוִוִּישָׁן, רִיזְוָעָל שְׁוֹלְמָגָן, סְנָדָר קְסָפָּאָוּטָקִין, לָאָחָ קְלָמָנָגָנוֹוִוִּישָׁן, רְחַזְּקָה קְיַצְּרָרוֹוֹסָעָר, אַבְרָהָם יִצְחָק פִּיכְעָר, דָּאָרָאָט שְׁלִוּוֹקָאוֹוִוָּשׁ, גִּימְלָּקְנָאָבְּפָלָן, בְּנִימְיָן רְאַזְוָנְבָּרָגָן, וּאָלָף נְלָצְוִוִּיצָקִין, יַעֲקָב בָּאוֹנוֹ-כּוֹוָּגָן, גְּעַרְטָאָגָן זְרוֹיְסָמָגָן, חָנָה קְאַלְיָה, שָׁרָה מְאַסְּאָךְ-גְּרִינְגָּעָר, אַבְרָהָם יְשָׁעִיאָן נְאֹוֹתָק, מְתִינְיָה נְגַלְדָּמָאָן-אַלְפָ אַוְיְבָעָן אַוְיְסְגָּרְפְּצָעָנְטָעָן פְּעַרְזָעָגָן-קְפָּ-נְזָן זִיךְ מְפָלָעָן טְעַמְּלָהָךְ אַיְן בְּיַוָּרָא פָּוָן "יעָמָּס". קְלִינְקִיסְקִיעָגָן 49, פָּוָן 2-10 פְּאַרְמִיטָאָג.

די אומגלאיליכע שיינע האלענע
טו טראניישע ליבע פו אלטעו מייסטער צו דער ארבײטערז

ב-1921 צ'רנוביץ נסגרה על ידי מוסקבה, וטאלין נפתח מחדש כעיר רוסית בשם טאלין.

סודם האט מען געלאום בלוט...

א פועל יוצא פון פאליטשע חשבונות
(2) נפקען ביינאכט, וווען יאן קראוטשיך
אייז גאנגענען אַהֲרָן, אייז ער בעפערען בעווארטע
דורך פטליך אומבעלאגנסע. ער האט זיך געוואלט
בעהאלטטען אין שענק אויפֿן רונֿ 6 שטרדיין, הא
בען זיין איהם אונגעיאנט און איהם שטארק צו-
בליגטיגש. פאנקטאוויע הקט איהם ערטיגט הייל.
ס'ווערט בעפרהרט אַבְּ אַיספֿאַרְשָׂוֹג, דבר
אנפֿאל זעל זיין אַ רעדזאלטטען פון פאליטשיך
חשבונות.

לער פערלייבטער פִּיכָּלָא

שיכט זיך אַדְיוֹן אַסְוֵיל אַז קאָפּ
(2) דער 18 יאַהֲרִיגָּעֶר קוּרֶט בענְקָעֶט, אַ
שיַּקְאָלָא פון "לְיָבָּרְדָּה" האט זיך נפקען ערינְגָּעָן.
שאָסָעָן אַ קְוִיל אַז קאָפּ. אַז אַ שׁוּעָרָעָן בְּשַׁטְּהָנְדָּר
האט מען איהם אַפְּנַעַמְּרָהָט אַיְן קְרִיּוֹן-שְׁפִּיטָמָאָל פִּין
דְּפָרָר קְרָאָנְקָעָן-קָאָסָעָן. די טָהָר פִּין זְלָגְטָמָאָרְד
אייז אַ רְאַמְּגָנְטִישָׁוּ.

א גנב'טע – א „דאלטאַרײַן“

יערט אַרְעָמְטִירֶט דָּיוֹד אֲנָעָנֶט—אָנוֹ אַנְוֵשִׁינְיָעֶר

(2) די לאזרע אויספאַרְשָׁוּגָס-פֿאַלְצִי זונט אַמֶּת בעמְרָקְט, אָז פָּנָן צָוֵג אֹוִיך דער קָאלְשִׁישָׁר אַין צָוֵג אַיהֲר צָוְעַדְגָּעָן אָנוּ, פֿאַרְשָׁטָעַלְעָנְדִיג זיך זַיִן לאָנג אַרוֹם אַ גְּעוּנִישׁ גְּנוּבָּט קָאַלְאָוְסָקָן, 42 באָהָן אַין אַוְיסְגָּשְׁתִּיגְעַן אַנְעַלְעַנְגָּטָט דָּאַמָּע, ווָאַסְמָּח אַלְסָ אַיְזָנִיבְּעָר בענְיאַקָּאָזָסָקִי גַּעֲפָרָעָט, צִי זַיִן נִשְׁתַּחַת פְּרוּי קָאַפְּטָשִׁיבָּסָקָא, ווּלְכָע עַר ווּוְאָרט אַפָּא, נַעֲכָטָן הַאָפָּעָן בעַמְּטָע פָּנָן אַוְיסְפּֿאַרְשָׁוּגָס אַין עַהְגָּלִיךְ צָוֵד גְּנוּבָּט. אַיְינָר פָּנָן דַּי אַגְּנָעָטָן

אַפְטִיכָּרְעָן
הַיְנַטְּנֵנָה נַאֲכָתָה דְּזִוְשָׁרוּעָן
(2) פַּאֲטָצֶשׁ (פְּלָאָצֶשׁ קָאַשְׁטָמָלְעָן 10), כָּבָשׂ
רוּמָזֶק (פְּאַמְּרָסְקָה 12), מִילָּעָר (פְּיַצְּטָרָקָוּעָר 46)
עַפְשָׁתְּיַין (פְּיַצְּטָרָקָוּעָר 225), גַּרְטָשִׁיקִי (פְּשָׁעָן)
יַעַד 59), אַנְטָאָנוּוֹיְטָשׁ (פְּאַבְּיַאנִיְזָקָה 50).

וְרִישׁ טַעַטֵּע פִּילָה אַרְמָנִיעַ, נֶבֶתְּנוּמָשָׂעַ ०२

יטער מ. זאנדבערג.

גאָנטשטיילען פֿעַן דער קְרֹונַן פֿעַן יְוִידִישָׂן טְעַמְּצָאַר

רְזָאַלְפּ לְאַסְלָאוֹסְקָר
מִיטּ זֵין אַוִיסְדֶּעֶרְוּעַהְלְטָעוֹ אַבְסָאַמְבָּל.

טבריה דער מלכינער

אֶלְעָזָר – אֶלְעָזָר
שְׁבַת, דָּם 21 פְּסִיבָּרָא 4 אֶלְעָזָר נָאכִימָצָא
צָו פָּאֲפִינְלָעָרִיט פְּרִיּוֹזָעַן פָּאַרְלָגְנָאָט
יְבֵשׂ שְׁרִיקְטְּזָעָדָר, «מְאַטְּעָלָקְמוֹזָילִי» – שְׁלָמָה נָאָמָנוֹן.
גָּאַלְרָאָצְעִיזָעַד – ל. רָאוּזְעַנְפָּרָעָן, «סִיחָם מְאַנְדָּעָלָה» –
הַאֲכָבָעָרָן, הַיְּפָתָרָאָגָטָה, «טְבִיהָה» ר. זָאַלְלָאָוּסָקָי:
שְׁיַּיְּהָ פָּיְרָאָלָה וְאַסְלָאָוּסָקָי, מִזְיקָ פָּיְיָ מָ.
וְלִשְׁפָּעָנְדִּיגָּן וְיִיְאַנְצְּעַנְיָוָרֶת אָוָן אַונְטָאָרָד דָּרָרָפָּ.
יְיִין 4 אַקְשָׁעָן (5 בְּלִדְרָעָן) פָּזָן שְׁיוּם עַלְיכֶם.

נְגַדּוֹלִישׁ אַפְּלוֹלָעָרֶשׁ פָּאַרְשְׁטָלְזָגֶן
 ג'נס א מ' 6 : קרוינן: לובג ראנגענברג. רענינגן
 זובאָרטָאָוּסָקָה. ניגן סיבּ וְצַעֲוָוָן. גְּרוֹגִינָּג וְיִינְשָׁאָקָּ
 א. א. מעצעדו: רודאָלָף זַאֲלָגָוּסָקִי. ליֵבּ שְׂרִיטְזָעָצָער.
 שלמה נָזְמָאוּ, דוד האַמְּבִירְגָּנָּה. נתן רַיבְּצָעָפָּרָגָן.

ספר עדען דרייטז'

אין 2 מילען, 12 ניינט שלגערטס
מ' ר א נ ר א ס : (1) יראלאג, (2) מושט חסידים, (3)
ביבער. (4) און וואקאנען, (5) ארביטטאל אוזר, (6) מאיר
חיזטה-זוקהיזן, (7) בעיל-ונדרות, (8) אויף א שטקהעל
ראפריאן. (9) דער שיזוונט, (10) אוימן פאלן, (11) מאן
טאג ארטן בע זאכאנט דעם ערשותן, (12) ארטגענטקסטן,
(13) צ'אט-די-קי' מאט-די-קי.

אונסאמבל קויט א. ג. מ. פ ר ו י א : זיסעטלע גירט,
ברדים דע-לסקטן, לאלאג זילבערגטן, שיינט מרים.
מאשע פערטערמן. מ פ נ ו ר : ח. לאטמאן,
שפאול גאלדשטיין, שמען דושיגגן, מאטט קאן,
יעקב רייניגהאָס, ישראאל טומאָכער, יוספֿ שיפער
עה קנטפערן : ט. ברעדציאָן, דער טומאָכער.
אנן אוֹתְרָמַעֲנָקָן.

מ פ נ ו ר : ח. זובן, א. בּוּגֶלְמָן.
דאָקָרְטְּזִים אָן קָאָסְטְּבָּנְגָן : ג. בּוּרְגָּר.

אונן אָן פָּלְטָבָּן : ג. קָרְשָׁוּבָּן אָן ט. אַלְפָּרָן.
ראָזְבָּן : אַגְּרָבָּן. גְּרָזְבָּן : גְּרָזְבָּן.

**בלינדע מוטען דערקענט איז אַבָּאַרְימָאוֹ
איַהֲרַ פֿערְלַאַרְעַבְעַם זֶוְהַו**

פָּוִי דַּי נָאֵד-מְלֻחָּמָה יְדִינָע טְרָאָגָעָדִיעָם

Dralle
używa
cały świat

עמדו אַרְיָמָן, הָאָט זֵי זֶה אֲגֹעַהֲוִיְבָעַן אַ
אַפְּלָאָפְּן :

— מִין קִינְד, מִין שְׁמָאָל ! ... גָּאָט. גַּיב מִיר
אַטְשָׁא אָוִיף אֲמִינָת לִיכְתָּם אַין דֵי אַזְגָּעָן, כּוֹוִיל
חוֹתְּן מִין פֻּרְלְוִירְעָנָם וּהָן ! ...
דַּעַר אַרְיָמָן הָאָט זָר אֲגֹעַקְפָּהָרָת, דָּרְעוֹתָן
פָּרוֹי אָוָן אֲגַשְּׁרִיגְגָּעָטָן וּבִישָׁת מִיט זַיְן קוֹל :
— מָא — מָע ! אָוָן אַיְזָגְעָלָעָן אָוָן
לְשׁוֹת — — —

די געשיכטע האָט אַזְיָגְעָרְדָעָרט דָאָס אַגְּצָע
טַעַטַּל, אָנוֹ סָאיְוָה גַּעֲוָאָרָעָן בעשלאָסָעָן צָו שְׂרִיד
נוֹן קִיּוֹן אַמְּדָרְקָא אָוָן די פַּרְשְׁדָעָנָע הַלְּיפָטָה :
גַּסְטִיטַזְיָעָס וּוְגָעָן פַּאֲרָאָסָל אָוָן בעטָעָן שְׂטִיצָע
וְרָ די מְלָחָמָה פֻּרְלְוִירְעָנָע — גַּעֲפָנָעָע .

יש. קַאֲסָהָסָקִי.

יש. קאסאודסקי.

**אֲשׁוּרָעַר וַיַּנְטֵעַ גַּעֲוֹעַ אִין לְעַדָּעַ- אָנוּ שִׁידַ-מְסֻחָר
צִילִיב דָעַם תְּבִאָה-זָוֶל לִיְדָט שְׁתָאָרָה דֵי לְעַדָּעַ- בְּרָאָנוֹיְשָׁע**

ק'ין גליקען קען מען אַפְּרָהָר
סטען אוֹרָן פְּרִיהַלְבָּג, ווַיֵּלֶךְ דָּעָר עַזְלָם אֲיוֹ אַרְיָם
אָאוֹן הַאָט קִין גַּעַל נִשְׁתָּחַת. אַבְּרִיגְעָנָס קוֹמָת דָּא
וַיַּזְדַּעַר אַין בְּעַטְרָאָכָת דָּעָר עַזְנִי, וְאַס דָּעָר פּוֹיעָר
הַאָט וַיִּשְׂתַּחַת הַיּוֹטֵט קִין קוֹיְפָּסְמַעְלְכִיקִיט.
אַין דִּי לְעַצְטָע יְהָרָעָן, אַין דָּעָר פּוֹיעָר גַּעַל
וְוּזְרָעָן אַגָּר וּכְתִיגָּעָר שִׁירְקָאָבָסְמוּעָן. דִּי
„עַלְגָּאנְזָן“ הַאָט זִיךְ אַזְיָץ אַרְיִינְגָּעָכָאָט אַין דָּאָרָף
אָנוֹן דִּי פּוֹיעָרִים הַאָבָעָן זִיךְ אַגְּוָהָיְבָעָן אַוְיָסְפָּר
צְעַן אַפְּלָוָן אַין לְאַקְ-שִׁיר. דָעַם פּוֹיעָר מַאֲגָגָעָלָס
הַלִּימָנָן, צְוַלֵּבָד דָעַם תְּבָאָה-זּוֹל אַזְיָץ זִינְעָר פְּרִימָדָר
שִׁוְיִיסְטָע אַוְיָסְגָּאָבָעָן אַן נִשְׁתָּחַת, אָנוֹ עָר זָאַל זִיה
בְּעָחוֹן קוֹיְפָּעָן לְאַקְ-שִׁין.

עלעדער אין אוודאי בישט קיין אויסיגוואם אונז. קרייזיס האט איבער איהר די זעלבע שילטה מען בענעהט זיך און שי. ווי איזו? א פשוטיע זאך. א פאר שניי - שייד פאר א קליבע פאר זאך. פערדנטפערדען אלין. עס זענען פערחאן זאלטיס פערדנטפערדען אלין. עס זענען פערחאן מונגען פיל מענונג. וואס האבען כמעט און משך פון גאנצען. ווינטער קיין שייד לוייז גוט. מיט א איזו זיך פאר לעעדער. דער הויפט-קאנטומענט פון פאר אלטער שייד איזו מען אונגוקומען דעם וויבער. וואס עס בעהאלט זיך איז שויישיך זעהט דאר קיגנער נישט און איזו אראום גארטס מען זיך איז יונגעם. עס איזו לייכט מגעליך. איז צה דעם זאומא פאר א בעדייטונג האט היינט תבואה, דיאוגטן, אַפְּנָאָרָעָרִיעִי ווועט באלאד א סוף בעהמען, א יעדער איזונער. צייטען לאנג איזו כמעט עס קרטט בעמליך דער פרהיליג און יעדער ווועט זיך דאר מזוען אנטונ א פאר שי. קונה נישט איזו קיין תבואה און מיליא פערשטיגליך, פארוואס דער לעעדער - מסחר

זאל "פילהאר מאבייע", נארטאוויזשא 20

בשער ליעצטער אונזעיגראט פון היינט מיטווארך דעם 18 ד. ח. 6-טער און אונזואידערופליך

חריהילע גראבעער

אין ליד אוף דראמען אין די בעסצע נאמערן פון בירע פֿרָנְגַּרְאָמָּעָן, צווארען מיט מוסר" אונַ בָּאָרְכָּבָוֶרָה פֿוֹן לִ. ז. פרש לְאָזָאָרְ פֿוֹקָס דיעטן דער בעקאנטער רעדגען רעד. ביבליאטע זום פֿרְיוֹן פֿוֹן 1 גִּינְגִּי 4 ול און מאמען צוֹן גִּינְגִּי אַרְמָאָנוֹן

